№ 82. Laupäewal, 15. oktobril 1911. № 82.

Peterburi Teataja

Kolmas aastakäik.

Ilmub kolm korda nädalas, teisipäewal, neljapäewal ja laupäewal.

Kaasandeks on õiguseteadline lisaleht „Seadus ja kohus" ja „Rahwawabadus ja omawalitsus". — Kontor on awatud äripäewadel kella 10—5 päewal, püha päewadel ja kroonu päewadel kell 12—2 päewal.

Toimetus ja talitus: СПБ. Офицерская ул. № 5. Telefon № 463-24.

Tellimishind postiga: 12 kuu peale 4 rub. [illegible]

Kaasanne „Seadus ja Kohus" eest on [illegible] aastas 50 kop., poolaastas 25 kop. ja „Rahwawabadus ja omawalitsus" eest 75 kop.

Kuulutuste hinnad: [illegible] 40 kop., wiimasel küljel 20 kop. rida.

Adressi muutmine — 10 kop. ja endine adress [illegible] ülesanda.

6

Merel ja kuiwal

ühel wiisil hästi hoitud on uued paberossid „№ 6" 10 tükki 6 kop. nende iseäralise sissepakkimise pärast, mis paberossa kõiksugu kahjulikkude mõjude wastu tubaka peale kindlasti kaitseb.

Paberossa № 6 on igalpool.

Wabr. „LAFERM" Peterburis.

Peterburi Eesti Noorsoo-selts

einelaud

[illegible] rendi peale.

[illegible] palwumiskeist oka tahawad wõtta, andku enne 15. oktobrini „Ühiselu" raamatukauplusesse Офицерская 5 kirjalikult üles. Kirjade märk „Einelaud".

Aktsia seltsi „Latipac"

wiinad

waata kuulut. wiimasel lehek.

Uuemad sõnumed.

Poltawas lunlutati üks surmaotsus wälja.

*

Nomenka raudteejaamast põgenes postiametnik 8000 rbl. rahaga ära.

* *

Itaallased on ühes suuremas lahingus araablastega kaotanud ja wõitlusewäljalt taganenud, 300 surnut maha jättes.

*

Hiina konstitutsioniline-palat nõuab wastutawa ministeriumi asutamist.

Tänase numbriga läheb jutulisa „Struka Rasin" nr 6 kaasa.

Asjale lähemale.

Peterburi kubermangu Eesti asundustes on wiimasel ajal tublisti edu märgata, iseäranis seltside ja ühisuste asutamise poolest. On seal juba tosina wõrra Eesti põllumeeste-seltsisi, umbes pooltosinat laenu- ja hoiu-ühisusi ning peale tosina hariduse-seltsisi olemas, kuna uute seltside ja ühisuste asutamisest weel mitmel pool kuulda on, nõnda et loota wõib, et Eesti seltside ja ühisuste arw lähemal ajal siin tublisti kaswab. Pole ju ka selles midagi imestamisewäärilist: terwe suur Peterburi kubermangu on otsast otsani Eesti asunikka täis, nõnda et meil siin mitte üksikutest asundusest rääkida ei tule, waid ühest suurest Peterburi kubermangu Eesti asundusest. Et selles suures asunikude peres nende huwidekohased seltsid ja ühisused elule tärkawad, on lõigiti loomulik nähtus ja aeg on selleks ka ammugi juba.

Kuid kõiki neid seltsisi ja ühisusi ei wõi mitte asunikkude eneste algatuse arwesse kirjutada, üks suur osa nendest on nõnda öelda kunstlikult elule kutsutud. Kui koolide puudus hariduse-seltsi, kelle õladel suuremalt jaolt kooli ülewalpidamine lasub, elule kutsus, hõlpsam laenusaamise wõimalus laenu-hoiu ühisuste asutamisele õhutas, siis on suur osa põllumeeste-seltsisi selle äratusetöö wili, mis Peterburi kubermangu keskpõllumeeste-seltsi juures ametisolewad õpetatud põllutöö-ametnikud wiimasel ajal tänuwäärilisel kombel on ära teinud. On juba keskseltsilt põllumeeste-seltside asutamiseks tarwilikka juhatusi ja näpunäiteid antud, tarbekorral asjatundjad nõuandjad koha peale wäljasaadetud ja mõndagi tehtud, et põllumeeste-seltside arwu Peterburi kubermangus suurendada ja talurahwa põllupidamist paremale järjele tõsta. Sellest siis ka tuleb, et iga uus põllumeeste-selts oma tegewuse algul kohe ka keskseltsi liikmeks astub, kelle nõu ja juhatus talle edaspidigi nii hädapärast tarwis läheb, ja praegu on Eesti põllumeeste-seltsisi rohkem keskseltsi liikmeteks kui Wene seltsisi.

Kuid selle rõemustawa nähtuse juures ei tohi siiski seda puudutamata jätta, et Peterburi kubermangu põllumeeste keskselts Eesti põllumeestele ikka enam-wähem wõeras on ja selleks ka edaspidi jääb, kui siin mitte sellekohaseid sammusi ei astuta, mis Eesti seltsisi nende keskseltsile lähemale wiiks. On ju praegu keskseltsi juhatus täielikult wenelaste käes, hoolimata, et — nagu juba ülemal tähendasime — eestlaste-liikmete arw wenelaste-liikmete arwust üle käib. Eesti põllumehed waatawad keskseltsi nagu mõne wõera asutuse peale, mille juures ainult mõned oma suguwennad õpetatud põllutöö-juhatajatena teeniwad, kes neile külas nõu ja juhatust käiwad andmas ja seltsi koosolekutel kõnepidajatena üles astuwad. Et see asutus nende külaseltside keskkorraldus on, sellest ei saa paljud ikka weel aru ega püüa tema tegewuse määramisest kuidagi wiisi osa wõtta.

Siin tuleks asja peale teise pilguga waadata. Kõige esiteks peaks juba muidugi selle peale mõtlema hakatama, et selle keskkorralduse juhtimist, kelle liikmete enamus eestlaste käes on, ka eestlased osa wõtsiwad wõtta. Tänini oli see muidugi wõimata, sest meie asunduste põllumeeste-seltsid on ju alles noorukesed ja ei ole endi esitajaid igale poole sinna sisse wiia jõudnud, kuhu seda ka asi nõuaks. Aga meie kaswame ju iga aastaga. Ja praegu oleme juba julgelt sellel astmel, et teiste hoolekandmise alt wabaneda wõiksime ja ise asja juhtimisel ka sõnakese kaasa rääkida tohiksime. Meil on waja endi asemikud keskpõllumeeste-seltsi saata.

Käesolewa aasta lõpul wõi tulewa aasta algul on keskseltsi walimised, sellepärast oleks juba aeg olema, kus selle peale mõtlema hakataks, seda sinna eestlaste esitajateks waliba. Meie arwates ei oleks sünnis, kui kaugetest asundustest keskseltsi eestseisuse liikmeid walitaks, kes maa kauguse pärast koosolekutel ei saa käia ja nõndawiisi asjaajamise ikka hooletusesse jätawad. Siin oleks kõige kohasem, kui seltsid Peterburi lähedusest wõi Peterburi linna seest mõnda seltskonnategelast, kes asja wastu huwi tunneb ja tööd tahab teha, oma liikmeks üles wõtaks ja selleks hoolt kannaks, et walimistel nende kandidat keskseltsi juhatusesse läbi läheks. Siis oleks wõimalus olema, et Eesti seltside asemikud igast keskseltsi juhatuse koosolekust osa wõtsiwad wõtta, kuna maa kaugus, mis asundustest Peterburisse sõidul takistuseks on, siin tüli ei teeks. Ka ei ole waja, et k õ i k keskseltsi juhatuse liikmed eestlased peaksiwad olema, see oleks ülekohtus teiste rahwuste seltside wastu (Wene ja Soome seltsid), waid nõuda tuleks, et igal rahwusel oma esitajad oleksiwad.

Peterburi kubermangu põllumeeste-seltside keskselts on põllumeeste majandusliste järje tõstmiseks rõemustawal kombel juure tüki tööd juba ära teinud, kuid see töö oleks wõinud wahest weel suurem ja wiljarikkam olla, kui kõikide rahwuste seltsid oma esitajate läbi keskseltsi tegewuse juhtimisest osa oleksiwad wõtnud. Nüüd kuuldub mõnelt poolt mõnesuguseid kaebtusi. Meie asi ei ole praegu seda järelkaaluma hakata, kas need kaebtused põhjendatud on wõi mitte, meie wõime ainult seda kinnitada, et sel korral, kui nimetatud seltsi juhatusse wärskemat werd juurde tuleb, asjaajamine ainult wõidab. Ja kui laiema ringkonna esitajad asja juhtimisest osa wõtawad, siis kaswab rahwa usaldus ettewõtte wastu juba isesenesest.

Eesti asunik on tänini siin nagu wõeras eemalt pealt waadanud, kuidas teised asju ajasiwad. Seda on aga wähe. Waja samm lähemale astuda ja ise asjajuhtimisel kaasa aidata.

Kohalikud teated.

Eesti üliõpilased-mustasajalised.

Peale teiste korporatsionide on kohalikkudes kõrgemates koolides ka nõndanimetatud akademistide korporatsionid elule tõusnud. Kui seda silmas pidada, et need korporatsionid Wene ühisuslastele õige ligidal seisawad, nende kaitsealusteks on ja niisuguste tõsiwenelaste käest, nagu Purishkewitsh, suuri summasi toetusraha saawad, siis peab igaühel selge olema, mis asjamees üliõpilane-akademist õige on.

Umbes paar aastat tagasi sünnitas see asjalugu Eesti seltskonnas ja ajakirjanduses suurt tolmu, et paar kohalikku Eesti üliõpilast akademistide hulka astusiwad. Nüüd on uuesti awalikuks tulnud, et koguni mitu kohalikku ülikooli Eesti üliõpilast akademistide korporatsionis seisawad. Kohalikus ülikoolis on akademistide büroo poolt ülekutse wälja pandud, kus neid liikmeid palutakse oma adressisi büroole teada anda, kes seda senini weel teinud ei ole. Nende hulgas leidub ka mitu Eesti soost üliõpilast.

Nõndawiisi on siis selge, et meil eestlastel omad ühisuslased (союзники) ei puudu.

Imelik on aga see, et Eesti üliõpilased-mustasajalised ühtlasi ka kohe kohaliku Eesti üliõpilaste-seltsi liikmete-kirjas ülewal seisawad. Huwitaw on nüüd teada, mis terwad tähendatud üliõpilaste seltsid oma „Purishkewitshitega", kas saawad nad nende, kui oma seltsimeeste peale waatama, wõi heidewad nad neid eneste hulgast wälja. Kinnitada wõib, et wist ühelgi Eesti üliõpilasel, ühelgi eestlasel Purishkewitshi taoliste meestega midagi ühist olla ei wõi.

Kuulu järel olla ka ühe Peterburi Eesti seltskonnale wäga ligidal seisja isiku poeg akademistide korporatsioni liikmeks.

Waestele lastele suwitamise wõimaluse otsimiseks

on kohaliku Eesti Hariduse-seltsi wanemate tegelaste seas mõte üles wõetud. Et aga seltsi kassa, mis muidugi üsna tühi on, uusi kulusi oma kanda wõtta ei luba, siis kawatsetakse selleks otstarbeks uusi sissetulekuallikaid otsida. Nagu kuuleme, tahetakse ühe osa tegelaste poolt lähemal ajal kellegi wanema seltskonnategelase juures selleks otstarbeks perekondlist pidusõhtut toime panna, mille sissetulek kõik waestelaste suwekolonie heaks on määratud.

200.000 rbl. kroonu raha ära warastatud.

Wiimase kolme aasta jooksul on riigi rahawalmistamisekojas mitu suuremat wargust toime pandud. Alles hiljuti oli sarnane rahawarguse protsess eel, kus mitu inimest 150.000 rbl. warguse pärast asumisele ja wangiroodu mõisteti.

Nende päewade sees on jällegi suurem rahawargus korda saadetud. Riigi paberiraha walmistamise ekspeditsionis on 12.—13. oktobril üle 200.000 rubla paberiraha kaduma läinud.

12. oktobri õhtul on tähendatud summa suuruses alles walmistatud paberiraha rahawalmistamise ekspeditsionis iseäraliste hoiuruumi pandud ja siis see [illegible] keeratud ning kinni pitseritud. Järgmise päewa hommikul leiti pitserid purustatud ja hoiuruumi uks lahti olema. Ligemal järeluurimisel selgus, et 200.000 rbl. paberiraha ära warastatud.

Arwatakse, et wargus järgmiselt korda saadetud:

Kurjategijaid on mitu olnud. Üks pidi hoiuruumisse juba õhtul end ära peitma. Siit pildus ta rahapakid õhuakna kaudu hoowi peale wälja, kus teised nad kokku korjasiwad ja ära wiisiwad. Kuidas saadi rahapakkidega hoowi pealt, millel tugew raudaed ümber, kuna wahid wäljaspool üö läbi posti peal seisawad, uulitsale — see on arusaamata. Nõndasama on imelik ka see, kuidas wargal wõimalik oli hoiuruumist nägemata ära minna.

Isikud, kes asja uurimisel ligidal seisawad, on selle peale kindlad, et wargus „omade" poolt korda saadeti, kuna wõerastel täitsa wõimata näitab olema wahtidest läbi majasse tungida, siin kindlad uksed lahti teha ja siis uuesti rahapakkidega tagasi minna.

Warguse kohta on igale poole telegrammid laiali saadetud, milles käskakse paberiraha wastuwõtmisel neid hästi silmas pidada.

Mitme ekspeditsioni teenija juures on läbiotsimisi toime pandud, kuid midagi kahtlast ei ole leitud.

Uuemate teadete järel on paberiraha juba üles leitud, kuna muu raha weel leidmata.

Peetri-Pauli haigemaja koledused.

Õige tihti kuuldub ajakirjanduses selle üle kaebtusi, kui wäga hoolimatalt mõnes kohalikus haigemajas haigetega ümber käidakse. Iseäranis sünnitusmajades on asi selle poolest mõtlemata halwas seisukorras. Alles hiljuti teatasime nendest puudustest, mis kohalikkudes sünnitusmajades kahe linnawolinikku järeluurimisel awalikuks tuliwad.

Nüüd teab keegi wanem kojamees Swerew „Peterb. Gaseta" kaudu uue loo jutustada, mis jällegi näitab, kui hoolimatalt raskejalgsete naisterahwastega ümber käidakse.

Tähendatud kojamees sõitnud ühes oma raskejalgse naisega 2. oktobri öösel Peetri-Pauli haigemajasse, et haiget sünnitusosakonda paigutada. Juba haigemaja wärawa juures on kojamees umbes tund aega kauplema pidanud enne kui haigemaja hoowi peale saadud. Naist hoowi peale jättes, läinud kojamees wastuwõtmise tuppa ja palunud haiget wastu wõtta.

„Meie midagi ei tea, minge ära", wastatud talle.

Nüüd on kojamees haigemaja pimedates koridorides ja hoowis ümber kobama hakkanud kuni ta wiimaks ühe sünnitusjaoskonna ukse juurde jõudis. Kõigest koputamisest ja kõlistamisest hoolimata ei lastud teda sisse. Igalpool walitses surmawaikus.

Wahepeal jõudis silmapilk kätte, kus Swerewi naine sünnitama pidi. Swerewi kõrwu kostis hoowi pealt südantlõhestaw hoigamine. Kui meeletu tormas Swerew haigemaja hoowi peale, kus tal järgmine kohutaw pilt silma paistis: Swerewa lamas hoowi kiwide peal maas, tema kõrwal laps. Õnnetu sünnitaja jäi ikka enam nõrgemaks, sest et ta palju werd kaotas. Laps hakkas külmetama. Õnnetuseks juhtus sel korral külm ilm olema, sadas lund.

Suure rutuga wäsis Swerew lapse tubetükki sisse ja läks siis woorimeest otsima. Hoowi peale tagasi jõudes nägi ta, et haigemaja teenijad wiimaks ometi wälja olnwad tulnud ja haiget wastuwõtmise ruumi kandsiwad. Seal juures kuuldud weel nende [illegible] ja sõimamist.

Õnnetuma sünnitaja naisterahwa seisukord on wäga raske.

Krahw Witte uus nimetus.

Nagu „Now. Wremja" teatab, nimetatawat krahw Witte rahaasjade-komitee esimeheks. Krahw Solski surmast saadik seisis see koht waba. Tegelikult täitis komitee esimehe kohuseid esialgul Plowtsow, pärastpoole krahw Witte, kes ka möödaläinud aastal komitee istumisi juhatas.

„Russk. Slowo" telegraseeritakse Berlinist, et Witte uus nimetus wäljamaa rahameeste ringkondade peale head mõju awaldanud. Seal seletatawat asja ka nii, nagu oleks uue nimetusega kõrgemate kojaringkonade seisukoht endise peaministri Witte wastu nüüd palju muutunud ja just wiimase kasuks.

Peterburi linnawolikogu esimehe walimine.

Teatawasti tagandati S. W. Unkowski senator Neidhardti rewideerimise tagajärjel linnawolikogu esimehe ametist ära.

Linnawolikogu koosolekul 12. oktobril s. a. wõeti peale muu ka linnawolikogu esimehe walimine ette. Koosolekust wõtsiwad osa 78 wana- ja 57 uueduumalast.

Pärast otsusetegemist Ohta silda „ilma ajawiitmata" liikumiseks awada, mindi esimehe walimise juurde. Wanaduumalaste kandidat, Wene ühisuse liige D. A. Kasitsõn sai 74 healt poolt ja 60 wastu. Uueduumalaste kandidat M. M. Federow — 62 healt poolt ja 72 wastu. Sellega sai linnawolikogu esimeheks wanaduumalane Kasitsõn.

Koosoleku lõpu poole tuli wäike wahejuhtumine ette. Linnaameti poolt pannakse terwe rida mehi ette, kellele Ohta silla ehitamise mälestuseks aurahad tuleb anda. Linnawolinik Pilenko juhib tähelepanemist selle peale, et nimekirjas ka „ehituse-komisjoni esimees" Romanow üles wõetud. Et aga wiimane senator Neidhardti poolt wastutusele wõetud, siis tuleb tema aurahasaajate hulgast maha kustutada. Peale selle awaldab Pilenko selle wastu protesti, et linnapeale Glasunowile auraha kawatsetakse anda. Protesteerija arwamise järel ei ole Glasunow seltskonna lugupidamist suutnud wõita, ega linnale midagi head teinud, sellepärast ei ole temale auraha andmisel mingit mõtet.

Tõuseb sõnawahetus koosoleku esimehe ja Pilenko wahel, mis sellega lõpeb, et juhataja Pilenkol sõnaõigust ära wõtab.

Lõpulikult otsustatakse aurahade wäljaandmist linnaameti hooleks jätta ja aurahade walmistamiseks 4.500 rbl. lubada.

Riigiwolikogu ja nõukogu

istumised algawad täna. Riigiwolikogus kawatsetakse kohe arupärimine Stolõpini tapmise kohta sisse anda. Arwatakse, et arupärimine suure enamusega rutuliseks tunnistatakse.

Naisterahwaste kõrgemate kursuste

direktorile on kohaliku õpekonna walitsuse poolt ette kirjutatud kuulajaid kursuste ruumidesse ainult sellekohaste pasetähtede järel sisse lasta. Niisugune nõudmine on sellepärast ette pandud, et kursuste ruumidesse muidu erainimesed sisse tungida wõiwad.

Rewolwri pärast kolmeks kuuks arresti.

Kohaliku linnapealiku käsukirja põhjal on keegi Kablukow selle eest kolmeks kuuks arresti pandud, et ta rewolwrit ilma lubata enese juures pidas.

Uus seaduse-eelnõu.

Haridusministeriumi poolt anti käesolewal nädalal riigiwolikogusse uus seaduse-eelnõu Soome ja Rootsi keelte õpetamise kohta Wene koolides. Eelnõu järel kawatsetakse: 1) tähendatud keelte õpetajaid Helsingi gümnasiumis, Wiiburi realkoolis ja Peterburi õpekonnas ametisse seada; nõndasama tuleb Peterburi ülikoolis Soome ja Rootsi keele lektoriametid sisse seada, 2) nendele kesk- kui ka kõrgemate koolide õpilastele, kes tähendatud keelesi õpiwad, kroonu poolt stipendiumi määrata.

Kohtukojast.

Insener Salemannil, kes oma maja kokkulangemise läbi kuulsaks sai, ei lähe ikka weel korda õnnetust, mis ehitamise juures ette tuli, ära unustada. Neil päewil oli ringkonnakohtus kindrali proua Maksimowa nõudmise asi arutusel, kes Salemanilt 4000 rubla selle eest kahjutasu nõudis, et ta enne kontrahi aja lõppu korterist lahkuma pidi. Kohus tunnistas nõudmise õigeks.

Senator Trusjewitshi uus nimetus.

Nagu kuulda, saada senator Trusjewitsh, pärast Kiiewi kaitsepolitsei rewideerimist, uuendatud politsiapolitsei ette otsa nimetatud.

Kuulu järel saada politseidepartemang ära kaotatud ja politseiministerium asutatud.

Kohtukojast.

12. oktobril tuli Peterburi ringkonnakohtus Soome aurulaewade aktsia-seltsi direktori L. Krogius'e ja „Now. Wremja" toimetaja M. Suworini asi arutusele. Krogiuse wolinik wannutatud adwokat Karabtshewski andis Suworini wastu kaebtuse sisse, et wiimane omas lehes 23. juunil 1907 a. eeltähendatud Soome aurulaewade seltsi teotanud oli. Nimelt kirjutis tähendatud „Now. Wr." numbris teade et Soome aur.laewad Stockholmist Soome rewolutsionääride jaoks [illegible] sisse weetud.

Kohtu eesistuja ettepanekul lepisiwad wastased pooled ära, kuna Suworini wolinik, wannutatud adwokat Aleksejew, kohtud seletas, et kui „Now. Wr." ajakirjaniku [illegible] siis teda lugupeetud öelda ei tahetud, nagu oleks Krogius asja olenik ehk [illegible] seltsi walitsuse teadmisel sündinud.

Karabtshewski jäi taruaise seletusega rahule, niisugust asi kohtu poolt maha kustutati.

Georg Richtel
Elly Richtel
(sünd. Salw)
abielusse astunud.

Ärge laske lapsi ilma järelwaatuseta uulitsale!

13. oktobri hommikul wõis Newski prospekti Pošiashi kohal kahte lapsukest — poisikene aastat 14 ja tütarlaps aastat 6—7 wana — näha, kes nuttes mööda uulitsat edasi tagasi kõndisiwad. Nad olla lodunt wälja tulnud jalutama, aga ei osanud enam tagasi minna. Lapsukesed külmetasiwad ja neid oli hale waadata. Wiimaks leidus pubiliumi seest kaastundlik naisterahwas, kes lapsed wooriemehe peale wõttis ja nendega ära sõitis. „Pet. Gaseta."

Eesti seltside teated.

Hariduse-seltsi III. jaoskond, Коломенская № 12, кв. 25. Laupäewal, 15. oktobril, kell 9 õhtul perekonna-õhtu. Kõneleb stud. jur. Aronson „Ööneumised".

Hariduse-seltsi II. jaoskond (В. Мончанская, 2, кв. 11). Laupäewal, 15. oktobril, perekonna-õhtu. Hakatus kell 9 õhtul.

P. E. Naisühisus. Igal neljapäewa õhtul seltsi ruumides Садовая 109, кв. 7 — ja igal teisipäewal proua E. Sepp'a korteris — Широкая ул. 23, кв. 2 — näitemängi tööõhtud.

P. E. Noorsoo-seltsi näitemängi tööõhtud on igal teisipäewal I. [illegible] Büchell juures, Конногвардейская 7, кв. 28.

Asundustest.

Peterhofi maakonnast. Raha eest tapluse, theemaja purustamine ja rööwimine. 9. mal oktobril s. a. oli Wolgowa theemajas, mille käesolewal aasta kewadel keegi Tolli endise kaupmehe Michkel Reimani käest ostis, suur peksmine ja majakraami purustamine ning rööwimine.

Pärast theemaja müümist jäi M. Reiman müüdud majasse korterisse, kus ta salaja wiina müüs, sedasama tegi ka maja ostja Tolli. Et wiimasel kauplus palju paremini käis, kui maja endisel omanikul Reimanil, siis hakkas see kahetsema, et maja ära müüs ja ise majast lahkuma peab. Reiman hakkas salaja nõu pidama, kuidas Tollist lahti saada ja maja uuesti omandada.

Nimetatud laupäewal, kui rahwast theemajas iseäranis palju oli, annab Reiman küla wenelastele raha ja wiina, käieb majas kõik puruks teha ja Tolli nii peksta, et ta hinge heidaks. Wenelased on kohe walmis, iseäranis seda meeles pidades, et Tolli külale majaostu tiskusi lubas anda, aga sõna ei pidanud.

Küla kümnik M. Terehkow astub ettootsa ja tungib meestega Tolli ja kahe theesooja eestlase kallale. Wiimased saawad mõne kaleda teiba ja kiwi hoobi ja peatewad põgenedes werisest metsa. Nüüd oli tühi tuba ja oma luba... Kümnik kisendab: „бей ребята!" Mehed purustawad ja lõhuwad kõik: aknad, uksed mööblid, lambid, peeglid, thee- ja söögiriistad ja klaaskapid.

Wiimaks muutub lõhkumine rööwimiseks. Leitakse leti alt rahalaekel, see tehakse tühjaks ja jaotatakse raha omawahel ära... Söögikraamid: thee, suhkur, saiad, kompwekid, moosipurgid ja muu söögiained wiiakse minema...

Kui kõik purustatud ja rööwitud, anti M. Reimanile teibaga pähe ja wiindi siis lauluga külasse...

Teise päewa hommikul tuli politsei, kes terwe kaks päewa protokolli kokku seadis. Kahju on üle 500 rbl.

Küla kümnik Terehkow, wiis Wene meest ja wana Reiman wõeti kohtu otsuseni arresti: wiimane lasti suure wanaduse ja paha terwise tõttu allkirja all kohtuni lahti.

Wanasõna: „Kes teisele auku kaewab, see ise sisse langeb", läheb nii mõnigi kord tõeks.

Kalaonu.

Kiri toimetusele.

K. a. „Peterburi Teataja" toimetus!

Palume teie austatud lehes järgmist teadet awaldada:

Moskwa Eesti Üliõpilaste Seltsi adress on järgmine: Воздвиженка, Б. Кисловка, д. № 1, кв. 13. Selts jatkab ka sel 1911 12 õppeaastal oma tegewust.

Austusega
M. E. Ü. S. eestseisus.

Mõnda rahwaarwu kaswamisest.

Riikide ja rahwaste elus mängib suurt osa rahwaarwu suurus ja selle arwu kaswamise kiirus. Suuremal rahwahulgal on wõimalik suuremat tööjõudu koguda, majanduslikul wõitlusewäljal julgemalt edasi tungida ja üleüldse kultuuraliselt rutemine kõweneda, kui meie juba sedakorda sõja wõitude loetused kõrwale jätame, mis riikidel, kus rahwaarw suurem, wõrdlemisi ka suuremad on ja olema peawad. Seesama tähtsus on ka rahwaarwu kaswamise kiirusel: riik, kus rahwaarw wõrdlemisi rutem kaswab, wõib aja jooksul teistest riikidest rahwaarwu poolest ette minna, mis tema majanduslise, tööstuslise ja rahwuswahelise seisukorra peale wäga tuntawalt mõjub. Näituseks Prantsus- ja Saksamaa wõrdlewast seisukorrast rahwuswahelises kontserdis tohiks kõigil tuntud olla.

Sellepärast on rahwaarwu suuruse ja kaswamise küsimusega alati kaunis palju tegemist tehtud, nii wanal kui ka uuemal ajal. Sellepärast on ka kõik rahwad, kelle loomulik kaswamisekäik kängu kipub jääma, kunstliste abinõude waral oma arwu kaswamist elustada püüdnud. Tuletame wanaaegse Rooma riigi seadust meelde, kus poissmeestele iseäralisi maksusid peale laoti, nende päriseõiguse kitsendati ja hulga laste isadele ning emadele iseäralisi preemiaid anti. Uuemal ajal on Prantsusmaa, kus rahwaarwu kaswamine päris kinni ähwardab jääda, nendesamade abinõude järele kätt wälja sirutanud, ja sedasama teed saawad wist kõik rahwad ja riigid käima, kus loomulik rahwa juurdetulek sünnitamise teel surijate arwust enam tuntawalt üle ei käi.

Küsimus on ka meie rahwa ja kodumaa kohta tähtis, mispärast meie selles asjas allpool ka uuemaid arwusid kodumaa kohta ette toome. Enne aga mõned wõrdlewad näituseid ja arwud suurte riikide ja suuremate rahwaste kaswamisest, mis meile kodumaa olude hindamiseks juhtnööriks wõiksiwad olla. Arwud käiwad 1908. a. kohta, kui muid märkusi juurde pole tehtud.

Tuhande elaniku kohta:

(1907. a.)	sündis	suri	tuli juurde.
Bulgarias	43,6	22,3	21,3
Wenemaal	44,1	27,7	16,4
Hollandis	29,7	15,0	14,7
Saksamaal	32,0	18,0	14,0
Daanimaal	28,7	14,7	14,0
Rumenias	40,8	27,6	13,2
Serbias	37,0	23,9	13,1
Norramaal	26,2	14,3	11,9
Inglismaal üh. Walesiga	26,5	14,7	11,8
Ungriamaal	36,3	24,8	11,5
Belgias	25,3	15,7	9,6
Iirimaal	23,3	17,6	5,7
Prantsusmaal	20,2	19,0	1,2

Sellest tabelist leiame, et Wenemaa üleüldse surewuse poolest esimese koha peal seisab (temale järgneb kohe Rumenia riik), niisamuti ka sündinute arwu poolest (siin on teise koha peal Bulgaria). Rahwa juurdetuleku poolest on Wenemaa teise koha peal (esimese koha peal Bulgaria).

Sellesamast tabelist näeme ka, et rahwaarwu kaswamise juures peatähtsus sündinute arwul on; kus sündinute arw õige suur, seal wõib iktagi elanikkude arw tubliste kaswada, ehk küll surewus õige suur oleks. Näituseks wõtame Wenemaad. Kuid surewuse suurusel on ka oma tähtsus, ja maades, kus wähem sureb, wõib rahwaarw ka jõudsaste kaswada, ehk küll sündinute arw seal nii suur pole. Norramaa rahwaarw kaswab, näit., kiiremine (11,9) kui Ungriamaa rahwas (11,5), kuna Ungriamaal ometi palju enam tuhande kohta inimesi sünnib (36,3) kui Norramaal (26,2). Põhjus seisab selles, et Norramaal palju wähem inimesi sureb (14,3) kui Ungriamaal (24,8).

Järeldustega wõiks weel kaugemale minna ja tähendada, et ühe ehk teise maa kliima ja looduse ehk üleüldine rikkus koguniste mitte weel see peaotsustaja ei ole, kui palju siin ehk seal inimesi tuhande elaniku kohta sünnib, sureb ehk sünnitamise teel juurde tuleb. Prantsusmaa on wõrdlemisi õige rikas maa, kuid sündinute arwu poolest seisab ta kõigist Europa riikidest ja rahwastest tagu, ja rahwaarwu kaswamise poolest lööb teda õige waene Iirimaagi üle. Niisamuti on, näit., Norramaal surewus kõige wähem, olgugi seal kliima õige kare ja loodus waene.

Üleüldiseks nähtuseks tuleb aga seda pidada, et hariduslikult ja majanduslikult mahajäänud maades sündinute arw wõrdlemisi suur on, näit. slaawlaste riikides ja Rumenias. Enamharitud maades aga wäheneb sündinute arw alatasa, ja kui nad ühtlasi ka oma surijate arwu wähendada ei oska, siis on neil niisamuti wäljasuremist karta kui praegu juba Prantsusmaal (w. tabelis).

Ainult Wenemaa olude juures peatades tuleb ütelda, et siin sündimiste ja surewuse pilt õige kirjwane on: tuleb üksikute kubermangude kohta kuulmata kõrgeid sündinute arwusid tuhande peale ette; tuleb ka niisama ootamata kõrget surewust paiguti üles märkida. Nii tuleb enam kui 50 sündinut tuhande peale Orenburi (59,1 s. o. ligi 60!) Permi (58,2), Astrahani (56,2), Samara (58,4), Simbirski (53,6), Pensa, Wjatka, Ufa, Woronesi ja Jekaterinoslawi kubermangus ja Doni kasakate maal.

Kõige kõrgem surewus (peale 35 inimese tuhande peale) walitseb Astrahani (39,9 ehk pea 40!), Orenburi (39,1), Permi (38,7), Samara ja Kaluga kubermangus.

Kõige enam kaswab sündimise teel juurde (enam kui 20 inimest tuhande peale) Ufa (23,2), Simbirski (20,6), Orenburi, Jekaterinoslawi ja Tauria kubermangus.

Meie kodumaa kubermangud astuwad koguni teiste arwudega ette, ja neid tuleb kõige pealt nimetada, kui meie küsime, kus Wenemaal kõige wähem inimesi sünnib ja sündimise teel juurde tuleb. Õnneks wõime neid ka weel nende kubermangude sekka arwata, kus surewus teistest kubermangudest wähem on. Et näha oleks, missugaste kubermangude ja Wenemaa osadega Balti kubermangud nimetatud küsimustes kõrwuti seisawad, tähendame weel mõned ülewenemaalised arwud wõrdlemiseks üles.

Kõige wähem (alla 31 hinge tuhande peale) on sündinute arw Balti kubermangudes (keskmiselt 3 peale kokku 23,4), selle järele Suwalki (28,3), Kowno, Wilno, Kjeltsi, Lomsha ja Piotski kubermangus.

Kõige wähem surewus Wenemaal (alla 20 inimese tuhande peale) on Baltimaal (17,6) ja siis weel Wilna (18,1). Witebski, Kowno, Warsawi, Kjeltsi ja Lomsha kubermangus.

Kõige wähem juurdekasw sündimiste läbi (alla 10 inimese tuhande peale) on jällegi Baltimaal (5,8!); aga siiski weel wähem Peterburi kubermangus (4,1!); Baltimaast natuke suurem Suwalki (7,2). Piotski, Kowno ja Jaroslawi kubermangus.

Et kolme Balti kubermangu kohta weel suuremale selgusele jõuda, seame nad siin weel eraldi üles ja toome sündinute jne arwud kolme hiljema aasta kohta, kus teated wälja töötatud on, kõrwuti ette.

Sündis:

	Eestim.	Liiwim.	Kuram.	Kokku.
1906. a.	27,2	24,7	25,9	25,5
1907. a.	26,9	24,9	23,6	24,9
1908. a.	25,5	23,6	21,3	23,4

Suri:

	Eestim.	Liiwim.	Kuram.	Kokku.
1906 a.	19,3	18,1	17,7	18,1
1907. a.	19,1	19,1	16,1	18,3
1908. a.	19,1	18,1	15,7	17,6

Tuli sündimise teel juurde:

	Eestim.	Liiwim.	Kuram.	Kokku.
1906. a.	7,9	6,6	8,2	7,4
1907. a.	7,8	5,8	7,5	6,6
1908. a	6,7	5,5	5,6	5,8

Igatahes kohutawad arwud, mitte ainult üksikute Wenemaa kubermangude ja terwe Wenemaa kohta, kus sündinute ja juurdetulijate hingede arw nii suur, waid ka Europa ehk haritud maadega wõrreldes, kus, nagu nägime, sündinute ja juurdetulijate arw Wenemaa arwudest wähem on. Meie kubermangud oliwad 1908. a. sündimise arwu poolest ainult Prantsusmaast ja õige natuke Iirimaast ees! Nii on ka lugu, kui meie arwude peale waatama, mis sünnitamise teel juurdetulnud hingesid tähendawad: jälle ainult Prantsusmaast ja Iirimaast ees. Ja ometi on need mõlemad maad üle ilma kuulsaks saanud oma haruldaselt wäikese rahwaarwu kaswamise poolest. Nii siis weel kolmas kuulsus neile juurde — Balti kubermangud.

Oleme siis ka meie hariduslikult juba niisama kõrgele saanud, nagu teised Europa haritud rahwad, kelle seas, nagu ülemal pool tähendatud, sündinute arw wäheneb? Wõi oleme meie majanduslikult nii kidural järjel, nagu Iirimaagi, et meie wiimasega nii sündinute kui ka rahwaarwu kaswamise poolest kindlaste sammu tahame pidada? Wiimane on muidugi õigem, sest ka meie kubermangudest rändab rahwas niisama elawalt wälja nagu Iirimaalt ja mõlemal maal on wäljarändamine just suure majandusliku kitsikuse tagajärjeks.

Kui kohutaw saab aga see tunt weel siis, kui meie tähendame, et siin igal pool rahwaarwu wähenemist ainult surewuse teel on silmas peetud. Aga wõtame rahwa wäljarändamist weel — ja siis wõib see roosiprotsendiline juurdekasw sünnitamise teel (ehk 5, 8 hinge tuhande pealt) koguniste kokku kuwada. Suure tähtsuse saab sellest küljest meie olude kohta järgmine ülerikline rahwalugemine, kuid kahjuks on see wist weel kaugel.

Seniseks aga tähendame siia weel mõned karjuwamad lõpparwud mõne kodumaa linna kohta üles, kus loomulik rahwaarwamise kaswamine sünnitamise teel juba peatama on jäänud ja kus surnute arw sündinute arwust suurem on. Terwe Wenemaa kohta oli 1908. a. niisugusid linnasid terwelt 52 (eelmistel aastatel 50, 57), ja nende seas seisiwad Baltimaalt Wõnnu, Wiljandi, Rakwere ja Haapsalu. Nimetatud linnades

	sündis	suri	jäi puudu
Wõnnus	99	106	7
Wiljandis	85	91	6
Rakweres	133	164	31
Haapsalus	77	90	13.

Wõnnus ja Mulgimaa pealinnas kordub see nähtus pealegi juba teist aastat järgimööda! Kust tuleb see nähtus, küsime sedakorda nende linnade käest. Kuid niisama tähtis on teesid leida, kudas kõigis kolmes kubermangus rahwaarwu tõsta. Üleüldiselt tuleb aga jälle seda wana tõde korrata, et ainult hariduslikste ja majanduslikste olude põhjalik uuendamine meie maarahwaarwu kaswamises parandust wõib tuua. Siis wäheneks wähemalt surewus, kuigi ühtlasi sündinute arw tõusta ei luba. Wanu radasid edasi minnes tuleme ehk warsti kõige kolme kubermanguga sellesama tee peale wälja, mida mõned linnad juba käima on hakanud.

eg.

Kahepaiksed.

Chr. Ruttoff. Algupäraline näidend kolmes järgus.

Umbes kuu aja eest lugesin selle näidendi läbi, siis ei olnud aga mahti selle üle kirjutada. Nüüd kui selle töö üle kirjutada tahtsin, ei mäletanud sellest pea mitte midagi. Kas on wiga minu meelespidamises wõi töös? Olen kümne aasta eest mõnda Sudermanni, Hauptmanni j. t. töösid lugenud ja praegu on neist mõndagi meeles, mõned stseenid ja tüüpused otse elawalt. Üleüldse wõib wähema wõi kahwatuma mulje järele, mis üks kirjanduslik toode järele jätab, selle töö wäärtust wõrdlemisi õigeste ära määrata.

Lugesin siis „Kahepaiksed" uueste läbi. Järele jäi niisugune mulje, nagu oleks minu tundi igawat külainimeste sõnelemist kuulnud; ühe sõnelemine käib teiste omast üle, on kõwem natukene, aga see pole tähtis. Wähemal wõi suuremal mõõdul wõib sellesarnast purelemist pea igas talus kuulda; wähe tüüpilist on „Kahepaiksetes" Chr. Ruttoff elust wälja wõtta ja lugejale wõi waatajale kujutada suutnud.

* * *

Draama edeneb meil wäga wisalt. Meie noorematest kirjanikkudest, kes proosa-alal enam-wähem tähelepanemisewäärilist wõimist awaldanud, ei näi keegi draama põllul jõudu katsuda söandawat. Kahtlawaste ei pea nad seda kergeks ja niisugust waadet wõib ainult kiita. Draama ei ole nudisjutt, millele teatud kindlat konstruktsiooni tarwis ei ole. Draamakirjanik peab peale kirjandusliku eruditsiooni weel näitelawa tehnikaliste nõuetega enam-wähem tuttaw olema.

Sellest tulebki nähtus, et meil mõned isikud, kes kirjanduse põllul täieste tundmatad on, aga näitelawal rohkeste liikunud, näitemängudega debüteeriwad, mida mängida saab, sest et nad näitelawa tehnika nõudeid täidawad; nende näitemängude tehnikalik kõibawus on wahest ka nende ainuke wäärtus; kirjanduslikult-kunstiliselt ei paku nad midagi, sellepärast kaowad nad kirjanduse silmapiirilt pärast esimene ettekandmist; sagedaste weel enne.

Ei ole kahtlust, et kirjanikud, kes meil nowelli-alal enam-wähem õnnelikult katset teinud, ka draamaga katset suurema wõi wähema eduga wõiksiwad teha, et nende tööd etendusele tuleksiwad; enam-wähem tõsise katse juures kuluks aga nõnda palju aega ja waewa ära, et seda mõnekordne ettekandmine ei tasuks. Nii ei ole tõsiselt draamapõllule tööle asumiseks senini isegi majanduslistel põhjustel niisugusid tingimisi olnud, nagu need nowelli-põllul on olnud.

Ajame nüüd weel nii ütelda kodukaswanud (ma ei taha sellega kedagi halwakspidawalt nimetada) draamakirjanikkude töödega läbi, ehk ka ilma nendetagi.

Meil on aeg käes, kus nõue ajakohaste teatrimajade järele suureks on kaswanud, kus kümned ja sajad tuhanded nende majade ülesehitamiseks kokku pandakse. Et nendes algupäraline näitemäng esimesel kohal seisaks, selle peale on wähe mõeldud ja wähed mõtelnud.

Arwatakse wist, et näitekirjanikud ilma igasuguse toetuseta Eesti teatri sisu loowad.

Arwatakse nõnda . . . Ilmas on palju eksiarwamisi. Aga sellest, s. o. algupäralise näitemängu edendamisest ja toetamisest wahest teinekord pikemalt.

* * *

Chr. Ruttoff on üks meie kodukaswanud näitekirjanik. Kui ta mõne aasta eest oma draamaga: „Wastu wett" debüteeris ja temale wõimalus anti seda „Wanemuisesski" ette kanda — suur au! — ei wõinud seda küll sündmuseks meie näitekirjanduse põllul nimetada, aga „Wastu wett" andis lootust edaspidiste paremate sünnituste peale. Chr. Ruttoffil näis annet olewat, aga ta oli kui küla sepp, kellel kõrgem tehnikaline haridus puudub. Puudus see haridus, mis praeguse aja kirjanikul, peale ande muidugi, peab olema, kui ta tööde tähtsus külatänawast üle peab ulatama, kui ta tööde iga inimesepõlwe elueast üle peab ulatama.

„Kahepaiksed" ei anna kahjuks mingit tunnistust selle kohta, et Ruttoff wiimase paari aasta jooksul paar sammugi edasi oleks astunud.

Ta ei ole kõrgemale tõusnud, kaugemale wäikesest igapäewasest elust, kust suuremad waatepiirid awaneks, kust ainult kõrgeid tornisid, kõrgeid mägesid näha oleks, kust kergem oleks elu alalõpmata kordawates nähtustes tüüpilist tähele panna.

Kes külas elanud, see peab oma küla kirikutorni kõige kõrgemaks.

Aga kes maakera pealt üles ei suuda tõusta ja waimus sealt kaugelt tema peale waadata, see peab maakera kõigi taewakehade liikumise keskpunktiks; see arwab, et maakera kõige suurem on ja kõik tema ümber keerleb. Kopernikus pidi waimus taewaruumi tõusma, et planeetide käigu füüsikalist õiget pilti saada.

Peab eemalt, kaugelt waatlema, õppima, et tüüpilist märgata, et wäikest suurest lahutada ojata wõiks.

Ruttoff on külas kahepaikseid näinud, arwab näinud olewat.

Kahepaikne on peretütar Leena, kes oma kasude Marie eest peigmehe Mardi ära oskab wõtta; kahepaikne on ka wist „seltsi esimees" Paju, ilma kelleta ka wäga hästi läbi wõiks saada.

Aga Leena pole muud kui tige inimene, kes oma isa ja mehe elu õige halwaks teeb. Kord ütleb küll kirjanik, et ta kahepaikne olewat, aga see on nii kõrwaline omadus, et waatajate tähelepanemine selle läbi sugugi Leena peaomaduse — tigeduse — juurest kõrwale ei saa eksitatud.

Ja Leena tigeduse näitamiseks poleks kolme waatust tarwiski olnud. Leena oma alalõpmata käraga ei lase kirjanikul sagedaste tükil ajal tegewuses sammugi edasi minna, pealegi toetawad teda, s. o. Leenat, sellejuures teised kaunis suure suuga isikud.

Nii on waataja lõpuks, kui Leena isa surema hakkab, pikast sõnelemisest wäga tüdinenud ja lepib isegi sellega, et isa surm natuke ootamatalt tuleb. Isa joob juba siis, kui tükk algab; et joomine ja tütre tigedus teda kiiremine surma poole wiiwad, selle tõenduseks ei ole kolme waatust tarwiski.

Kirjanik on õige tagasihoidlikult oma tüki „näidendiks" nimetanud, aga õigem oleks seda nimetada: pildid küla elust.

Mõned tegelased on juhuslised, (nagu räbalakorjaja) aga ka need, kes juhuslised ei ole, tulewad ja lähewad wahel nagu deus ex machina.

Dialog on Ruttoffil elaw ja huwitaw; ta mõistab wäga hästi rahwa keelt tarwitada, see on tema kõige kõwem külg.

Küla näitelawad wõtawad „Kahepaiksed" arwatawaste lahkeste wastu, meie suuremate linnateatrite repertuar ei saa selle tüki läbi mitte rikkamaks.

Ed. H.

Näljahäda.

Igapäew toowad Wene lehed kirjeldusi näljahäda üle. Praegu ei ole weel talw kätte jõudnud, kuna aga mitmel pool näljahäda ennast juba täiel terawusel tunda annab.

Hirmuga waatawad talupojad eelolewa talwe peale. Püütakse omale toidutagawara koguda, rutatakse maid rendile andma ja ka odawa hinna eest ära müüma. Muidugi ei saa rentijad ja müüjad oma poolt tingimisi ette panna. Nõuda antakse põllu-desjatin, millele rukis peale külwatud, Orenburi kubermangus 1 rubla kuni 1 rbl. 50 kop. eest rendile. Maa müügihind on 30—40 rubla desjatin, kuna harilik hind 100—130 rubla oli. Aga on ka juhtumisi küllalt ette tulnud, kus maahinnad weel odawamad on. Maahindade langemine on Wenemaal maahangeldajad ärewusesse saatnud ja need püüawad nüüd kõigest wäest näljahäda oma kasuks tarwitada.

Näljahäda wastu püütakse tegukondliste töödega wõidelda. Aga mitmelt poolt seletawad asjatundjad, et tähendatud tööd wäga halwaste on korraldatud, nii halwaste, et neid arwustada ei maksa. Tobolski kubermangus ühes maakonnas on tegukondlikste tööde korraldajaks preester, teises kohas üks endine kontör. „Retsh" ütleb: „Õige imelik, et jõgede õiendamisega ja kraawide kaewamisega püütakse näljahäda wastu wõidelda. Neid töösid, mis õieti kellegile waja ei ole, tehtakse 50.000 rubla eest."

On määratud rahwale kindlaksrehtud hinna eest leiba müüa.

Aga kudas saad näljastele leiba müüa, kui neil mitte kopikatki taskus ei ole? Kes tapsetab leiba? Kas mitte semstwo? Paljud semstwod on aga endid sellest lahti ütelnud ja igal pool ei ole ka semstwosid olemas.

Jada nüüd leidub wäga mitmel pool Wenemaal kohtasid, kus rahwas haige on, kuna haigus näljast on tulnud. Peasjalikult on lapsed haiged. Arstid ütlewad: Näljg on haiguse põhjuseks.

Selget pilti rahwa majanduse langemisest annawad „Russk. Sl." Saratowist ja Simbirskist saadetud telegrammid:

„Et rahwal loomade ülespidamiseks toidust ei ole, sellepärast tapetakse loomad lihaks. Praegu müüdakse Simbirski turul kõige paremat liha kuus kopikat nael, kuna odawam sort 4 kop. nael maksab."

„Porowski laadale tuli iga aasta wäga rohkel arwul talupoegi kokku, aga tänawu aasta on laat täitsa tühi. Kerjusi on laadal rohkem kui ostjaid. Endised ostjad korjawad nüüd armuandeid. Hobusid müüdakse 5—10 rubla eest. Terawilja ei ole laadal sugugi müüa."

Orenburi kubermangus ei ole rahwa seisukord sugugi mitte parem. Talupojad elawad koledas hirmus. On tarwilikeks tunnistatud Orenburi kubermangus 122.570 inimese tarwis söögimajad awada.

Takistamata lainena käib näljahäda üle Lääne-Siberi. Rahwa hulgas märsib tsinga, tüüfus, lapsed istuwad mullast onnides loomadega ühes ja on näljas. Haigemajades on ruumist puudus, kuna haigeid sadade kaupa leidub.

Ja lõpmata kiirusega kaswab hauakünkaste hulk.

Talupoja seisus nälgib. Ta on waene ja paljas. Kellegil ei tule meelde ta eest hoolitseda.

Paljud arwawad, et eelolewal talwel needsamad näljakoledused jälle korduwad, mida Wenemaa 1892. aastal läbi pidi elama. Ja siiamaale ei ole mingit märki näha, mis nendele arwamistele wastu saudaks rääkida.

Koolielu Wenemaal.

Praegu peetakse Wenemaal igal pool maakonna-semstwote koosolekuid. Silma puutub nende koosolekute ülewaatest iseäranis see, et nad üheskmeeles püüawad rahwahariduse tõstmiseks kulu kanda. Mitmel pool tuleb selles asjas semstwode ja rahwahariduse ministeriumi esitajate wõi jälle kubermangu administratsiooni wahel kokkupõrkamisi ette.

Toome mõned teated selle üle, kudas Wenemaal wiimasel ajal maakonnasemstwode koosolekud koolide eest püüawad hoolitseda.

Senkowi maakonna (Poltawa kubermangus) semstwo koosolek tegi otsuseks kõikides koolides nelja-aastasi õpeaega sisse seada.

Poltawa maakonna semstwo määras 1220 rubla nelja lapse jaoks, kellele keskkoolides haridust antakse. Lapsed peawad endiste pärisorja-seisusest talupoegade lapsed olema. Lapsi õpetakse talupoegade wabastamise mälestuseks.

Bahmuti maakonna semstwo koosolek määras 1912. aasta eelarwes 471.000 rubla rahwahariduse peale.

Woronesi semstwo koosolek wõttis eelplaani wastu, mille põhjal 1912. aastal 16 koolimaja üles ehitatakse. Selleks määrati 153.000 rubla. Tehti otsuseks kroonu poolt wäljaspool kooli antawa hariduse toetamiseks 13.000 rubla nõuda. Niisama palju annab ka maakonna semstwo selle asja heaks. Igale algkooliõpetajale tehtakse kohuseks kooli juures teatud hulka ettelugemisi pidada, mille juures udupiltide abil seletust antakse.

Niisama kohustatakse ka kooliõpetajat rahwaraamatukogust kaks korda nädalas raamatuid wälja anda. Ka tehti otsuseks 1912. aasta suwel kooliõpetajate jaoks Woronesis kursusi toime panna.

Kosmodemjanski maakonna semstwo (Kaasani kubermangus) määras 1912. aasta jaoks rahwahariduse peale 118.313 rubla. Sellest rahast läheb 87.196 rubla algkoolide peale, 3240 rubla kooli-abinõude muretsemiseks, 600 rubla semstwokoolide juures olewate raamatukogude täiendamiseks jne.

Jadrini semstwo koosolek (Kaasani kubermangus) otsustas üleüldist haridust sisse seada. Selleks on tarwis 56 uut kooli 93 täienduskooliga awada. Ettewõte tahetakse 9 aasta jooksul läbi wiia. Tehti otsuseks juba tänawu 1. nowembril 7 uut kooli awada.

Jekaterinodari linnawolikogu tegi otsuseks üleüldist haridust linnas kuue aasta jooksul sisse seada.

Osini semstwoamet walib tulewaks talweks üle maakonna 12 punkti wälja, kus nendele täieealistele inimestele haridust antakse, kes lugeda ega kirjutada ei oska.

Kõige suurem õppijate arw on 30 inimese peale määratud. Õpilastele antakse raamatud ja õpeabinõud ilma hinnata.

Kowrowi semstwo koosolek (Wladimiri kubermangus) tegi otsuseks semstwoameti juures rahwahariduse osakonda asutada ja selle osakonna juhatajaks mees kutsuda, kes kõrgema hariduse ja põhjaliku kaswaatusteadlise ettewalmistuse oleks saanud. Niisama tehti ka otsuseks semstwoameti juures koolikomisjoni istumised awada, millest semstwo kooliõpetajad osa wõtaksiwad. Semstwo maksaks oma poolt kooliõpetajate tee- ja ülespidamisekulud wälja. Kuid kubermangu administratsion ei luba niisugusid koosolekuid pidada. On otsuseks tehtud kubermangu komisjoni peale kaebust tõsta. Ka on mitmel pool mängupolkude asi arutusel olnud.

Uglitshi linnawolikogule pandi maailema poolt ette mängupolkude asutamiseks abiraha määrata. Wolikogu lükkas selle ettepaneku tagasi. Niisama oli lugu ka Tambowi maakonna semstwo koosolekul. Kuberneri poolt pandi semstwo koosolekule ette, et see sõjawäegümnastika õpetamiseks semstwokoolides abiraha määraks, kuid koosolek lükkas selle ettepaneku tagasi. Kobeljaki semstwo koosolekule pandi ette mängupolkude jaoks 450 rubla määrata, kuid koosolek ei wõtnud seda ettepanekut wastu.

Wäljamaalt.

Wasturewolutsion Portugalis.

Nagu wäljamaa lehed teatawad, olla kuningriiklased oma sõjawäe mitmeks wäikesemaks salgaks jaganud. 450 meest, keda kapten Conceiro juhatab, seiswat Portello lähedal. 300 meest kapten Gamacho juhatuse Lindora all ja 250 meest major Chagasi juhatusel Pittceos lähedal. Need wäesalgad tahtwat ühes koos Oporto kallale tungida, ootawat aga praegu weel üht ristlejat, kes neid toetama saawat.

Ristleja „Sao Rafaeliga", kelle kiwiotsa jooksmisest telegraf üleeila teatas, on Portugali laewastik oma jõust ühe wiiendiku kaotanud, sest peale selle on temal weel ainult neli niisugust sõjalaewa.

Asefi kiri.

„Neue Freie Presse'le" teatatakse Parisist, et Burtsew nowembrikuus seal uut lehte „Tulewik" („Будущее") wälja andma hakkawat. Kohe esimeses numbris ilmuwat Asefi kiri, milles ta nõudwat, et tema asja harutamiseks weel kord rewolutsionäride kohus kokku kutsutaks. Seal tahtwat Asef siis Wene shandarmipolitsei kohta huwitawaid asju jutustada.

Asefi päewawalgele tulekut seletatawat Parisis sellega, et Wene politikalist politseid uuendada tahetakse, nii et tal Asefi sugusid kaastöölisi enam tarwis ei saa olema. Niisugustel tingimistel ei jää Asefil siis muud üle, kui peab rewolutsionäride hulka tagasi pöörama.

Kodumaa ringwaade.

L. Kullamaalt. Tulesütitus nõrgameelse käe läbi. 5. okt. hakatas nõrgameelne naisterahwas Kolumere wallas Kiimsilla talu põlema, kusjuures tema ise põlewasse majasse jooksis, ukseд ja aknad seestpoolt kõwaste kinni naelutas wõi lukku keeras ja nõnda ühes majaga ära põles. Majaomaniku kahju on suur, sest et midagi ei saadud ära peasta.

— Õnnetus püssi läbi. 8. okt. läks Waikna wallas 15-aastane noormees J. Wreinthal lähedale talusse wilja peksma ja wõttis püssi kaasa. Naabri maja juurde jõudes peitnud ta püssi punaia sisse. Tõuse aegus läinud tema püssi aia seest wälja tõmbama, kusjuures püssi trikkel aiatriba taha kinni hakkas ja laeng lahti läi. Laeng tungis noormehele kopsu sisse ja lõpetas tema elu.

S. T. Ayrshire tõugu karilowabe soetamise ja rohkuseks tahab Kullamaa terwest Eestimaast ette minna. Tõuke selleks andis omal ajal instruktori kihutusel asutatud pullihoid Ayrshire pulliga ja wiimasel paaril aastal toimepandud näitused, kus ayrshirecd ilma wahet tegemata esimesi auhindasid saiwad. Iseäranis edendab õp. Brasche seda tõugu.

HOIATUS HAIGETELE.

Isikutele kes tiburuse, suguliste nõrkuse, wanaduse jõuetuse, krampide, merewaesuse tiisikuse, sisilise, elawhõbega arstimise järelduste, sookewa, südame haiguste (rasmaminemise, kloppimise, korratu tegewuse, myokarditise) puudusowate luujanemise, alkoholismuse, selgroostuiwanemise, halwatuse, tõbe järele ilmuwa nõrkuse, tööwõitmuse ja muu haiguste all kannatawad.

Iga päewaga kaswaw **Poehl-Spermini** tarwitamine kutsus wiimasel ajal suure hulga wäikse wäärtusega wõltseid wälja mitmesuguste Spermini sarnaste nimedega pakutakse. Et oma wõltsetele teaduslist waistet omandada, toowad järeletegijad oma reklamedes arstide kirjatööd ja katsed **Poehl-Spermini** mõju kohta ja wiiwad selle läbi mitte ükskõik haigeid waid ka arstlikult eksiteele.

Sellepärast arwame oma kohuseks inimesi, kes Spermini tarwitawad, sarnaste wõltsete eest hoiatada, sarnaste abinõude eest. Kõik kirjanduses olewad paljude õpetlaste ja arstide katsed **Spermini** kauni mõju üle käiwad ainult **Poehli-Spermini** kohta ja palume sellepärast **Poehli-Spermini** ostmise juures nime ja firma peale tähelpanemist pöörda selleks, et teised ei ole muud kui Poehli-Spermini wõltsid, millel tema mõjuga wähematki sarnadust ei ole, sellepärast et ainukene päris Spermin on **Poehli-Spermin**. Klaasi täis 3 rubla. Kirjanduslise juhatus saadetakse esimese nõudmise peale maksuta.

Organotherapeutika institut **Professor Dr. Poehl ja Pojad.**

Keiserliku kojale kaubamüüja — St. Peterburis. W. S. 7 liin. 18.

Lewaschowo

Omanik würstinna R. M. Wjasemskaja.

Ainukene korraldatud ja terwisele kasulik koht elamiseks talwel ja suwel,

ilma **Lewaschowo** jaama juures Soome raudteel. 70 rongi igapäew.

Mets, järw, Ilusiline loodus.

Maatükid

400 s. hakates 2 rub. peale.

järelmaks

kuude kaupa 3 aasta peale.

Kontor koha peal woksali wastu ja Newski pr. 46, kort. 9. Telef. 25—09.

Müüakse maatükid

wasti asutatud suwitamisekohas

„Knäscheskaja dolina“

(Würstlik org).

„Orebeshi“ jõe mõlemil pool kallastel, Wõritsa jaama M.-W.-R. raudt. lähedusel, würst Sain-Wittgensteini maadel, 1½ wersta jaamast. Kuiw ja terwe maapind. Tore mets. Hoburaudtee. Palju prügitud teesi. Petroleumi-kalilt laternad. Seltskondlised kaewud. Supeluskohad ja suur park.

12 kuu jooksul on üle 250 maatüki müüdud.

Kindlad hinnad.

Lähemaid teateid saab: 1) Wõritsa jaamast. Kontor jaama wastas. Telefoni ühendus Peterburiga. 2) Peterburist, Sagorodnõi pr. № 31, kort. 25 (sisselõik hoowist). Telefon 483—28.

Ilma protsentideta järelmaks **10** aasta jooksul.

St. Peterburi Kaubanduse Osa-ühisus

„Produkt“

(Põhjuskapital 35.000 rbl.)

St. Peterburis, Спасскій пер. д. № 3.

Telefon 465-73.

Telegrammide adress: „С.-Петербургъ Продуктъ“.

Piima-, põllu- ja karjasaaduste keskladu.

(Engros et en detail).

Ostab ja müüb heade tingimistega: **woid** waremateist fodumaa ja Wenemaa wabrikutest, **hapat koort, kohupiima, juustusi** j. n. e.

Kaupade headuse eest wastutawad

katsed ametlistes laboratoriumides.

Piimatalituse masinad: koorelahutajad Alfa-Nobel ja Globe; plekkriistad Peterburi ja wäljamaa wabrikutest.

Taimetab wäikese wahetaju eest

kõiksugu põllu-, aia- ja karjasaaduste kaitsikult turule.

Esimest korda Eestis ilmus sarnane raamat

Õpi ilusasti lugema ja kirjutama!

Laste pildiraamat, abits ja lugemise raamat. K. Ginis ja teiste Soome laste-õperaamatute eeskujul ja piltidega kokku seadnud J. Freymann. — Hind 40 kop.

Harulbane uudis lastewanematele ja koolidõpetajatele! Enam ei ole tarwis pead murda, kuidas lastele hõlpsasti emakeele lugemist ja kirjutamist kätte wõib õpetada, enam ei ole lastel tarwis sügise tuleku pärast hirmu tunda: abinõu on ilmunud, mis lastele mängides ja õppimise himu kaswatades lugemise ja kirjutamise selgeks teeb. Rohked pildid ja suurepärasilised ilukirjad teewad selle raamatu lapsele armsaks. See suur raamat ilusal paberil, kõwas köites maksab kõigest **40 kopikat**. Kõigi endiste laste-lugemise- ja õperaamatutega wõrreldes on see hind kuulmata odaw. — Küsige igast raamatukauplusest.

Kustades

G. Pihlaka raamatukauplus, Tallinnas.

P. E. Karskuse-selts „USTAWUS“.

29. oktobril 1911.

Peterburi poolel, Мал. Гребецкая, 3

Pidu-õhtu.

Kontsert — näitemängud — tants.

Piletite hinnad 50 kop. kuni 1 r. 30 kop.

Eestseltsus.

2 wallatut Eesti neidu soowiwad noore meestega kirjawah. **waba-abielu** sihtarb. P. P. ja K. S. 44 почт. отд. Предъявит. билета на концертъ Лейбнера № 2...

Горничной или одной прислуги желаю получ. мѣсто. В. О. 27 лин. 10 кв. 2.

Kaks wilkokat **Eesti õmblejat** soowiwad tööd õmblejate juures. Мал. Гавани № 3, кв. 58.

Pet. E. Noorsoo seltsi

juhatuse koosolekut

peetakse igal keskuädalal ja laupäewal (kell 9 õhtul) 19. oktobrist algades seltsi uues korteris — Столярный пер. 13. Palutakse seltsi liikmeid, kes korteri sisseseadimisel abiks wõiwad olla, koosolekule tulla. Endised ruumid ja raamatukogu ei ole liikmetele enam awatud.

Maad müüa

Wihkwa kub. Toropetsi kreisis, Poshuna mõisas, suure maant. ääres, müüakse head mõisakast maad tükiwisi 30 45 tessatini. Peaaegu kõik wõib põlluks tarwitada. Linna ja raudtee jaamani 5 20 wersta. Kor. ... 1. Адмир. пр. Торопецъ ... въ селѣ Пожня (Псков. губ.).

Eesti neiud! Otsin oma wennale, kes 34 a. wana, keskmise haridusega, igawidi tubli, töötab ja heatüdamega inimene niisamasugust Eesti neidu abikaasaks—kapital 5000—10,000 nimelt soowitaw. Tõsiseid wastuseid palun 2-се почт. отд. До востреб. „Ingrit“ jaota.

Soowitan Wiiburi Poolel asuwale eestlastele Eesti äris **juukseid lõigata.**

S. Sampsoni pr. 37, Peter I. ausamba wastu. Tööd tehtakse korralikult.

Austusega **J. Saarema.**

A. E. PRELOWSKI

wabriku

niklelbatud, waskete ja raudsete

WOODITE

ladud.

Magasinid:

Gorochowaja, 27, Kiwisilla juures.
Sagorodnõi, 15, Wiiesurga juures.
Simeoni u. 6, Mochow. nurg. kirikuj.

Soowitab:
Woodisi Wiini ja Inglise fassonides.
Madratsisi wõrgulisi, wedrudega ja jõhwidega.
Pesulaudasi Wiini ja Prantsuse moodi.
Leentoolisi haigetele.
Kaleskasi, wannisi ja muud.

Wabrik asub:

Turgenjewi pr. nr. 7, omas majas.

Maa müüa,

lähedalt juurde ... Järelküsida ... Английскій пр. ... кв. 21 ...

Klawerí ja muusika elementaar... ria tunnid annawad

E. Kreet ja ... Мал. Мастерская № 3, кв. 10.

Isandad.

Pidage silmas omi naisi ja tütreid!!!

Nende tualettide kohaselt peab nendel teatris ka

binoklid

olema. Aga kõige peenem ja suurem binoklite ja lornettide wäljawalik on optikeri ja mehanikeri

A. Burchardi juures,

СПБ., Невскій 6

Hinnad täiesti kättesaadawad, 3 r. 50 kop. peale, ilmawärwita klaasidega.

Wiimaste Pariisi fassonide järel.

See on wististi teil juba teada, et kõige paremad lõngad Pärnu lina ja takn ketramise wabrikus kedratud saawad.

Kui teie lina ja taku ketramiseks andma ... palume hoolega tähele panna, et see Pärnu lina ja takuketramise wabriku wastuwõtmise koht on.

Nüüdsel ajal saadik saamad lõngad ... kuu jooksul tagasi antud. Neid, kes wastuwõtmist oma peale soowiwad wõtta, palutakse aadressi üles anda.

Eestimaal, suuremas alewis, heas ... bawas kohas on

rohu- ja wärwikauplus ja **pagariäri**

ühes kõige kaubaga odawalt müüa.

Teateid saab ... Tanen ... Hotel ...

Aktsia selts

„Latipac.“

Wene ja wäljamaa

wiinade

müümine, mis laboratoriumi katsete läbi

wõltsete eest garanteritud:

wahuwiinasi, likörisi, konjakuid ja wiinasi.

Firma annab teada, et kolm uut magasini awatud on.

Magasinid asuwad:

1) Newski pr., 27. Telef. 139—43.
2) Snamenskaja, 6 „ 74—70.
3) Sagorodnõi, 23. „ 494—11.
4) S. Dworjansk., 32. „ 31—57.
5) Pet. p. Suur pr. 31. Tel. 577—28.
6) Gorochowaja 32 „ 577—79.
7) Was. Saar. 6 lin. 53—15.
8) Ofitseri uul., 43. Tel. 562—06.

Tellimiste wastuwõtmine telefoni läbi.

Kodusaatmine ajawiitmata.

Dr. L. JAKOBSOHN.

Syphilise, wenerika-, naha- ja suguliku nõrkuse (elektri arstimine) spetsialist. Iga päew (peale pühap.) 9—11 hom. ja kella 1—8 õ. Забалканскій пр. (уг. 3-й роты) д. 31, кв. 6.

Dr. A. Lossmann

sisemised haigused.

Kõnet. teisip. neljap. ja laup. k. 7—8 õ., reede k. 3—4 p. l. **Dmitrowski pereul. № 10.** Wladimirski prosp. lähedal. Tel. 52—09.

Osaw ämmaemand

Annab lahkesti abi ja nõu igal ajal. Церковная 4-а, кв. 2. Telef. 326—57

Tripper ja syfilis

igap. 8—1 ja 5—11. Nikolaewskaja 42.

Dr. Trok.

Sifilis, tripper, ter. ja kronik., schanker, sugul. nõrk., ekfema, lishai

Kella 9—11 ja 5—9.

Wasili Saarel, 5-es liinija 36, korter 10. Telefon 466—60. **Dr. E. Neumann.**

Dr. Golomb. Sadowaja 32, kella 9—2 p. ja k. 7—10 õ. **Tripper** teraw ja kronil. Kusetoru ja rakudehaig. **Suguline nõrkus, Sifilis.** Arstimine salo **606,** peal werresoont. süstiwal.

Hambaarst

M. Joelson, Офицерская 9, кв. 18.

Plomberimine. Kunstlikud hambad **plattega ja ilma selleta.** **Töölistele poole hinnaga.** Wäljatõmbam. ilma walutu, wastuwõtmine 5—9, pühapäewal kella 10—6. Waestele teisipäew ja reedel maksuta.

Weld.-masf. **P. W. Soots.**

Masf., arsti-gümnastika ja elektr. Annan nõu suguorgan. haiguste arstimiseks. Большая Ружейная ул. д. 1/11, кв. 17. Hom. 8—10, õhtu 6—10.

SANATUKIN

ANKRU PILLID

ÜLEM ROHI TERAWA JA WANANENUD TRIPPERI WASTU LÜHIKSE AJAGA PEHMENDAB WALU EI RIKKU SEEDIMIST. ARSTI WALITSUSE POOLT LUBATUD. SAADA IGALPOOL PEA LADU

F. Ad. RICHTER & Ko

PETERBURIS ...

Gonorrei (tripperi) wastu kõige uuem abinõu — Salo

„Pitschilin“

mõjub kiirelt ja põhjalikult ja arstide otsuse järel arwatakse kõigeks abinõuks. Tarwitamise juhatus karbi peal. Ükskõik metallist karbidekes — 1 rbl. ja 1 r. 80 k. karp.

Sama heasti mõjub ka teraw- ja kroonikaliste haiguste korral ja lõpetab aja jooksul lõpetab kõige kangema jooksmise.

Ladu: Peterburis, Разъѣзжая ул. № 7, B. Kohnheimi apteekis.

Kätte saadetakse peale pandud maksuga. Saatmise kulud posti tariisi järel.

Saada apteegites, suuremal arwul apteegi ladudes.

Kaubamaja **„Wastastikune Kasu“**

on üle wiidud

Newski prospekt., 65, wastu Nadeshdinskajat.

Telefon 422—06.

Määratu wäljawalik meeste-, naisterahwa ja wormiriideid. Walmid ja tellimise peale.

Wõib jaokaupa maksta.

Toredaid meesterahwa riideid

walmis ja tellimise peale müüb ainult firma

E. Tannenberg

Tellimiste wastuwõtmine naisterahwa pealiriiete peale.

Wasi. Saar, Keskmine pr. nr. 45. 10 liin. nurgal, telef. 481—37

Räägitakse Eesti keelt.

Peterb. Eesti kalender on ilmunud

Noudke igaüks.

Riia kodused **lõunasöögid,**

wõiga walmistatud 2 sööki 30, 3 sööki 40 kop. Abonem. 10% hinnaalandust. Wiinamarja wiinad ja Riia õlu. Zwolsarndi per. 5—19. Telef. 547—71. Söögimajap. **Kosha.**

Eesti kohaotsimise kontor

tarwitab ja soowitab kõiksugu naisteenijaid. Awatud kella 10—4 päewal. Kontori juures on **warjupaik.** Hind 60 kop. päew. Екатерингофскій пр. д. 5, кв. 9.

Peterburi Eesti Naisühisuse

warjupaigas

wõiwad kohtaotsijad naisteenijad korterit ja ülespidamist leida. Sadowaja 108, kort. 7

Peterburi Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisus

Suure Konjuschennaja uul. nr. 10, kr. 97.

(Põhja Wastastikku Kredit-Ühisuse ruumides)

Wõtab raha hoiule kõikidelt ja maksab hoiusummade pealt 4½—6%;

Laenusi annab ainult liikmetele.

Laenusoowid tulewad kuni **kell 12 päewa** enne äritundisi sisseanda.

Äritunnid: esmaspäewal, kesknädalal ja reedel kella 8—10 õhtu.

Kantselei awatud: igapäew kella 11—2 päewal laenusoowide ja liikmeks ülesandmiste wastuwõtmiseks, ning kõiksugu teatede andmiseks.

A. E. PRELOWSKI

kauba ladudes

Тургеневскій, уг. Михайловскій, д. 4. Telefon 159 51.

Üüritakse raua-betonisi aidad:

lahus 20 rbl. peale, ületüldistes 1 rbl. 50 kop. kuus ruutsülla eest. Kaup antakse wastutawa hoiule arteli hoidmiseks.

Aitade juurde on raudtee ehitatud, mis kõikide Wenemaa raudteedega ühendatud. mis prowiantsi tarwis tähtis on.

Kaupade peale wõib laenusi teha.

S. Abramowitsh ja D. Haitowitsh

Palito dewi 15 r.
Talwe palito 18 „
Austria kurtka 6 „

O. Rõwkin & Ko.

Kuub westiga 18 r.
Piusak kiil. 13 „
Inglis püksid 4 „

kaubamaja firma all tuntud.

Meeste- ja naisterahwa riided.

Telef. **32 Sabalkanski 32** 464-70.

Harulbane jaokaupa maks.

Suur tagawara Wene ja wäljamaa wabrikute kaupasi. **Hinnad kindlad.**

Peterburi Eesti Jaani koguduse kiriklikud teated.

Jumalateenistused pühap., 16. okt.

1. Eesti keeli armulauaga kell 10 h. — õp. Kallas.
2. Saksa keeli kell 12 p. l. „ „
3. Eesti keeli kell 6 õ. õp. Abamson.

Reedel, 21. okt., kroonu pühal:

Eesti keeli kell 10 hom. — õp. Kallas.

Ristitud:

Eduard Ferdinand Ernste, Rudolfi p.; Eugen Adolf Mikkau, Kaarli p.; Rudolf Wiir, Gustawi p.; Mirlanda Leetsmann, Eduardi t.; Woldemar Ligant, Jüri p.; Alfred Ai. Kristjani p.; Alma Ellemägi, Johani t.; Hermine Elfriede Taaba, Mardi t.

1. korda maha kuulutatud:

Jaan Linkholm Kaarli p. ja Elwine Suuman, Hansu t.; Jakob Kelo, Juhani p. ja Ida Pauline Paulberg, Juhani t.; Егоръ Яковлевъ Яковлевъ ja Olga Marie Mäe, Jakobi t.; Ludwig Raudhääding, Peetri p. ja Marie Lilienthal, Andrese t.; Александръ Мартыновъ Шильбертъ ja Ann Tamm, Kadri t.; Jaan Sawi, Jaani p. ja Elfriede Toom, Mihkli t.; Hugo Jaanimägi, Peetri p. ja Elisabeth Põdhako, Andrese t.; Афонасій Васильевъ Волынецъ ja Maria Reimann, Tõnu t.; Woldemar Linde, Kado p. ja Ирина Герасова Баркина; Андрей Густавовъ Токсовъ ja Julie Kreetman-Liitast; August Räst, Peetri p. ja Marie Elisabeth Wõlig.

Surnud ja mahamaetud:

Mihkel Kaarli p. Lätte, 58 a. w.; Fridrich Reimann, 28 a. w.; Karoline Mintel, Tõnu lesk; Linda Elfeldt 1 a. 11 k. w.; Marinne Põder, Kaarli t., 16 a. w.; Luise Reimann, 41 a. w.; Marie Gampe, Johanni n., 56 a. w.; Elfriede Rusar, Kaarli t., 11 a. 10 k. w.

St. Peterburis, 13. oktobril 1911 a.

Типографія Э. Ф. Мецъ, СПБ., Забалканскій пр. № 22.